

MOJA FAMILIJA SA DORCOLA

Pripremila Venecija Levi-Breder

Secanje na zimu i rano prolece 1942. godine
Pisano u zimu i rano prolece 2011. godine.

Pristup arhivnom materijalu o prošlosti Dorcola, Beogradska Jevrejska četvrt, omogućilo mi je da doznam više o mestu gde je živela moja porodica u toj prošlosti. Motivisana novim informacijama podstaknuta je bila moja davna želja da zabeležim ono što je ostalo od uspomene o mojoj nestaloj porodici Levi, u Holokostu, koja je bila sa Dorcola, od početka 19. veka do tragične 1942. godine.

Za sve one koje to bude interesovalo, možda će kroz slike i dokumenta koji slede u ovom tekstu biti dovoljno da sagledaju kako se normalan život može lako i brzo da pretvori u haos i pakao stradanja. Kako je moglo da se dogodi da više generacija bude uništeno planiranim sistematskim ubijanjem ni do danas, zdravom razumu nije shvatljivo.

Po završetku Drugog Svetskog rata, moj otac Monicko Levi, sin Elijasa Levi i Venecije Levi, rođene Kalmic, dugo se nadao da će se još neko pojaviti kao preživeli član porodice Levi.

Nazalost, 1942 godina je bila okrutna i odnela u nepovrat 21 člana, najviše, nekada mnogobrojne, porodice. Na kraju rata, preživeli su samo moj otac Monicko i devojčica Glorija, ćerka Monickove sestre Ele. Među preživelim je bilo još nekoliko članova sestre porodice Levi: Streja Davico sa bratom Josifom Levi, nekoliko članova sestre porodice Kalmic, Alkalaj, Adanja.

U uzaludnom traganju za vestima o nestaloj porodici, umesto prezivelih, Monicko je pronasao jedan paket u kuci gde je porodica zivela i odakle je odvedena u logor.

Nemackom okupacijom Beograda pocela su teska vremena za mnoge Beogradjane a za dorcolske Jevreje pocetak Holokosta.

Sluteci zlo koje dolazi, moj deda Elijas je skupio slike, dokumenta familije, molitvene knjige i sklonio na tavan pred sam odlazak u logor odakle se niko od familije vise nije vratio.

U vrtlogu rata i ljudskih tragedija, preziveo je samo ovaj svezanj slika i dokumenata kao neprocenjivo svedocanstvo o postojanju ljudi koji su jednom ziveli, radili i najednom nepravedno nestali.

Gledajuci bezbrojno puta slike i citajuci ostavljena dokumenta, uvek sam pokusavala da nesto vise doznam o onima koji su mi se cinili tako bliski a u isto vreme tako misteriozno daleki.

Shvatila sam da je dosao na mene red da ovim pisanjem unesem zrak svetla svim tim slikama i dokumentima koji su polako poceli da blede i padaju u zaborav, a sa tim i konacan zaborav na tragicno nestalu familiju.

Pisanjem o nestanku jedne velike sefardske porodice , zelim da ozivim uspomenu i da odam postu mojoj familiji koja je volela Dorcol i kojoj je bilo, verovatno do zadnjeg momenta zivota, neobjasnjivo stradanje koje ih je snaslo, bas tu u Beogradu na Dorcolu. Bilo je neverovatno i nerazumljivo i iznad svega tragicno. Tako su , sa teskim bolom u srcu, otisli u smrt na Banjicu, Jajince, Tasmajdan, Topovske Supe, Sajmiste, mucilistima Specijalne Policije, Gestapoa, gasnim kamionima, dusegupkama. Vreme okupacije Beograda a narocito 1942. godina, promenilo je Dorcol za dosta dugo vreme. Postao je stravicno tih i prazan posle zla koje je zavladao, bez mnogih koji su nepovratno nestali.

U posleratnoj arhivi Beograda u kojoj nalazimo zabelezene strahote i stradanja Jevreja u to vreme, u logorima smrti, pruza se mogucnost mnogima da konacno saznaju pravu i tesku istinu o nestanku celih familija. Kada je proslost bila tragicna i okrutna, kao Holokost, upoznavanje istine je od velikog znacaja ne samo za sadasnje vreme i sadasnje generacije, vec i za one koji slede u buducnosti. Meni licno, pripremajuci ovaj deo istorije o mojoj familiji, doneo je bolje upoznavanje i zblizavanje licima koje sam znala od detinjstva samo preko slika. U isto vreme, doprinosi mojoj zelji da ih ovim pisanjem povezem sa njihovim potomcima i na izvestan nacin, produzim njihovo postojanje.

Navedena imena logora u ovom tekstu nalaze se u enciklopediji Vikipedija sa opisima okrutnog zivota zatvorenika pred smrt.

Otkrivajući nove podatke o Dorcolskoj prošlosti, obogaćuje se slika o mojoj porodici, ko su bili, gde su se kretali, gde su radili, čime su se bavili i koliko su njihovi životi bili utkani u svakodnevni život na Dorcolu.

Kao istorijski pregled, interesantno je pisanje Ignjata Slanga. Opisi svakodnevnog života pružaju mi sliku u koju mogu lako da zamislim svoju porodicu tog vremena koja je živela na Dorcolu.

“Pored srdačnih duhovnih veza sto ih Jevrejin gaji prema starodrevnom Beogradu, on nosi u sebi uverenje da može srećno živeti i napredovati u sredini naprednog, kulturnog i srećnog stanovništva Beograda.” Tako piše hroničar Ignjat Slang u svojoj knjizi “Jevreji u Beogradu” godine, 1926.

Vrlo često, moj otac je govorio da je deda Elijas govorio za sebe da je on Srbin Mojsijeve vere, što se meni činilo neobično i čudno, dok nisam pročitala da je to zaista bio običaj Jevreja sa Dorcola da tako govore o sebi.

Opisi o životu Jevreja u narednom članku, pružaju priliku da se dozna više o okolini i životu doba u kome je živela i porodica Levi kroz više generacija .

“I tako stizemo do 19. veka: u Beogradu je tada postojala jevrejska četvrt na Dorcolu koja je obuhvatala nekadasnje ulice Jevrejsku, Mojsijevu, Solunsku, deo Ulice princa Eugena sa poprecnim ulicicama. Po spoljarnosti, svedoci rabin Slang,” jevrejske kuće nisu se ni po čemu razlikovale od ostalih turskih kuća, ali su u njihovim dvoristima, gde je stanovalo po više porodica, vladali primerna čistota i red. A za čistotu se obično starala domaćica i ženska celjad. U jevrejskom delu grada bilo je stalnih radnji sa cepencima na ulici za bakaline i trgovce, a zanatlije i starinari redovno su jutrom iznosili robu na ulicu, a uveče je vraćali u stan. Zbog toga su ulice u beogradskoj jevrejskoj četvrti bile uvek pune ljudi i u njima bi tek noću zavladao mir...”

Jos jedan interesantni istorijski pregled o Jevrejima u Srbiji nalazimo u Slangovom pisanju.

“ ...

- 1788-1791 Beograd je ponovo pod Austrijom, Jevreji beze u unutrašnjost. Kad su se vratili Turci, poceo je I srpski ustanak pod Karadjordjem 1804 - sefardski Jevreji beze u Zemun. 1807 u Zemunu je bilo 285 Jevreja.
- 1830. Turskim hatiserifom zagarantovana su bila Jevrejima ista prava kao i Srbima. U Beogradu 1835. godine je bilo preko 2000 Jevreja, od toga 200 Askenaza.
- 1846. Srbi su zabranili Jevrejima da stanuju u unutrašnjosti i poseduju nepokretnosti, protrali ih iz Sapca, Smedereva i Pozarevca. Zakonima iz 1856. i 1861. ogranicavaju se prava Jevrejima.
- 1859. knez Milos se vraca u Srbiju i stiti Jevreje, po njegovoj smrti 1860. njegov sin knez Mihajlo proteruje Jevreje, 1865. ubijeni Jevreji kod Sapca i silom pokrsteni mlada Jevrejka

``...Ustav 1869. - gradjanska prava data Jevrejima u Srbiji (uz neka ogranicenja) – Jevreji su poceli da sluze srpsku vojsku, 1877. Cetri Jevrejina dobila su prva vojna odlikovanja.

➤ Novi ustav 1888. doneo je sva prava Jevrejima i formalno ukinuo sva ogranicenja.

➤ 1869. - Narodno pozoriste se iselilo iz Kosmajске ulice i taj prostor je zakupila askenaska opstina.

➤ 1874. Osnovano je jevrejsko zensko drustvo.

➤ 1884. Osnovani Srpsko jevrejska omladinska zajednica i Srpsko Jevrejsko pevacko drustvo.

➤ 1894. Osnovano askenasko zensko drustvo Dobrotvor, koje je bilo odlikovano od knjeginje Natalije, diplomom crvenog krsta.

➤ 1890. U Beogradu je bilo 4000 Jevreja.

➤ Kralj Milan je voleo Jevreje

➤ Kralj Aleksandar Obrenovic je voleo Jevreje - odlikovao je predsednika hora Benka Davica 1903.

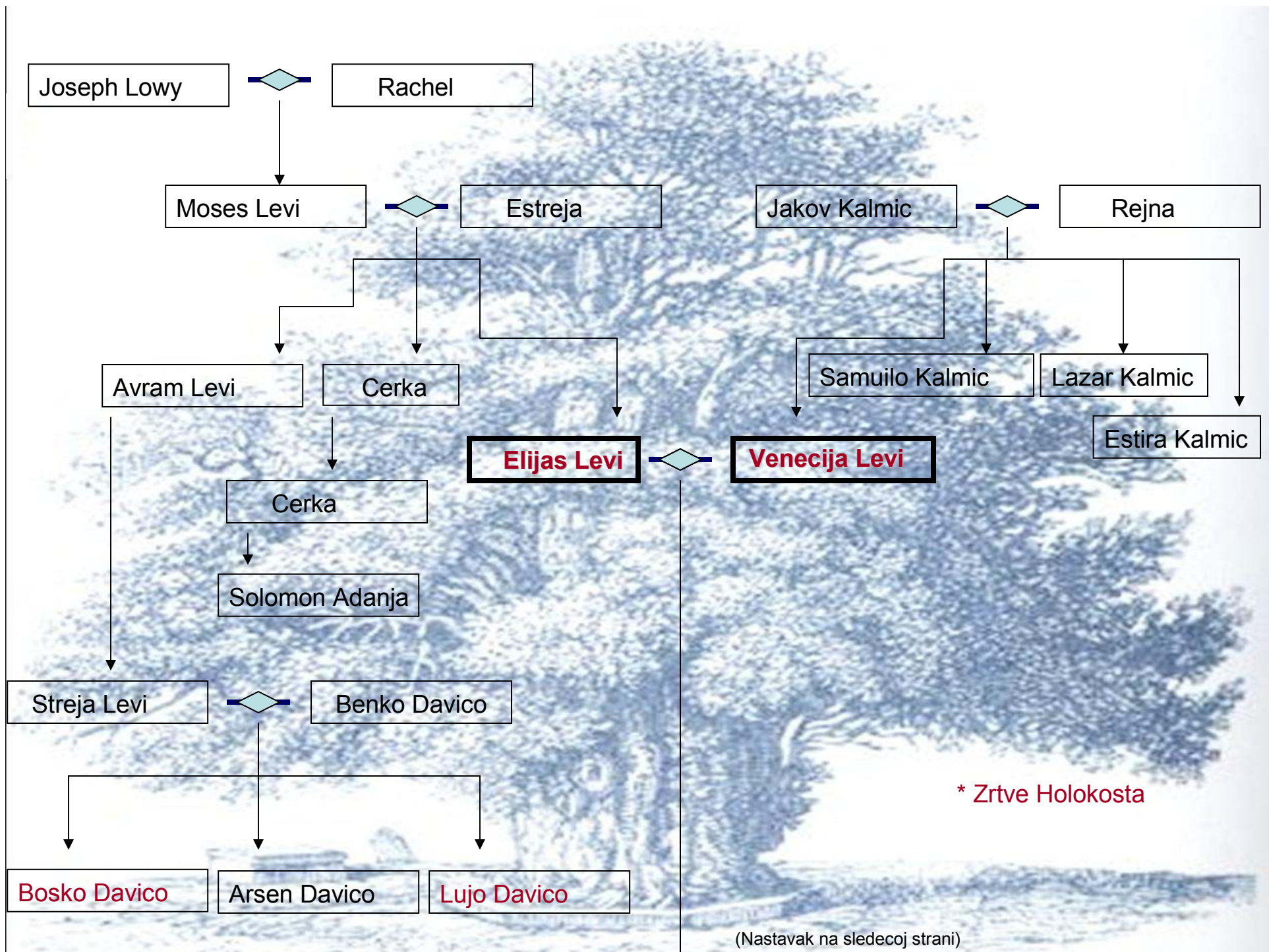
➤ Kralj Petar I je voleo Jevreje. Položio je kamen temeljac za sinagogu Bet Izrael u Cara Urosa ulici. 1907. Odlikovao je novu zastavu Jevrejskog pevackog drustva.

- Sinagoga Bet Izrael osvecena 1908
- Balkanski rat 1912. 5000 Jevreja je bilo u Srbiji, od toga 600 Askenaza - 600 Jevreja mobilisano u vojsku.
- Jevrejski kongres u Osijeku 1919. doneta je odluka da se stvori Savez jevrejskih veroispovednih opstina Kraljevine SHS. 1920. godine na kongresu u Zagrebu, donesena pravila Saveza, a za predsednika izabran dr Hugo Spicer iz Osijeka. Savez Rabina osnovan 1923.
- Askenaska Sinagoga u Kosmajskoj 19 sazidana 1926, kralj Petar je potpisao povelju koja je uzidana u temelje 1924. Tih godina, bilo je 1300 Askenaza u Beogradu. Zidanje Sinagoge kostalo je 3 miliona dinara - deo novca je bio iz zavestanja porodice Flajser....``

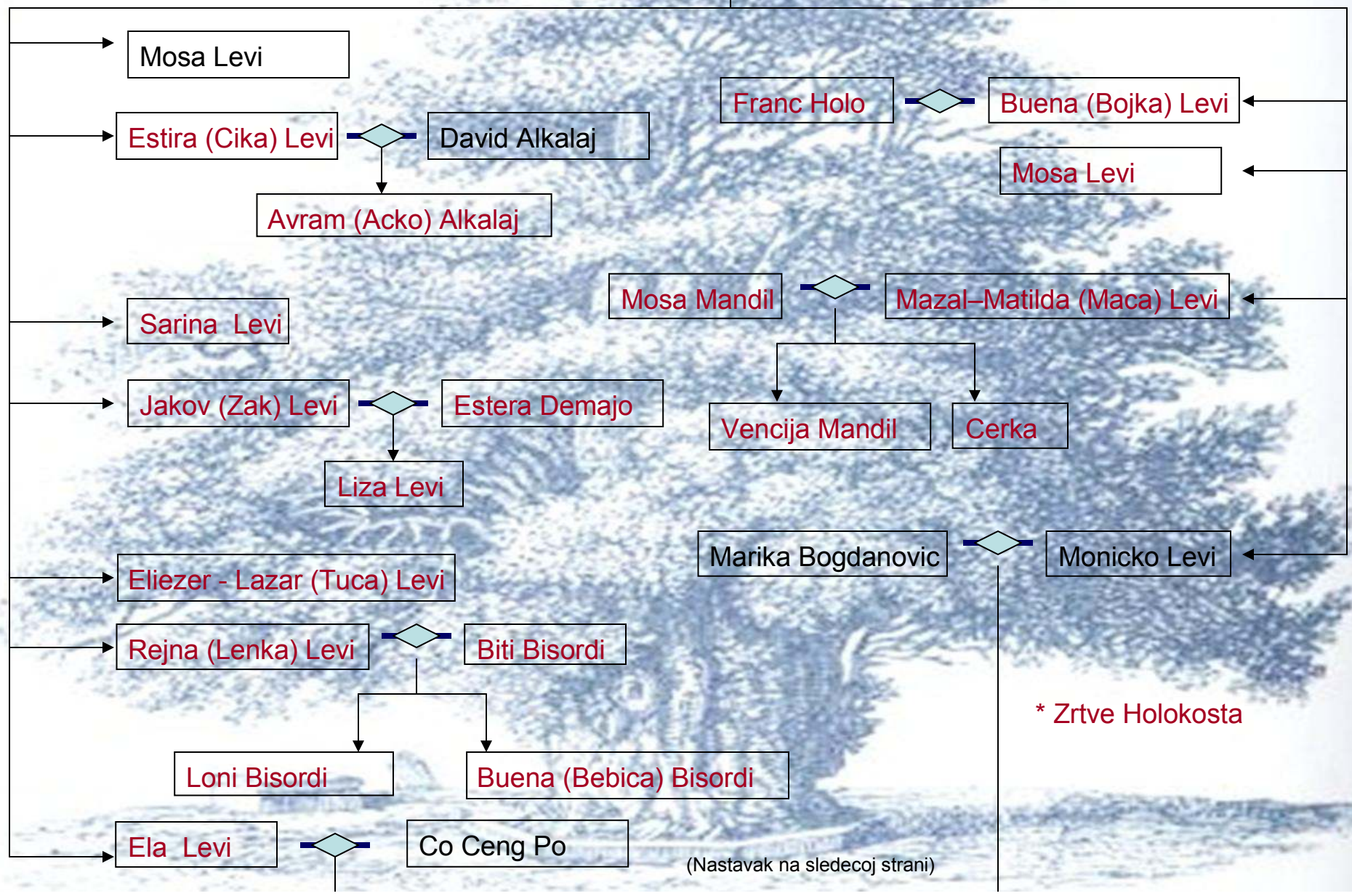

U prilogu koji sledi nalazi se arhiva i slike moje familije Levi sa opisom ko su bili i kako su završili svoje zivote.

Dodate su i informacije o posleratnim potomcima Elijasa i Venecije.

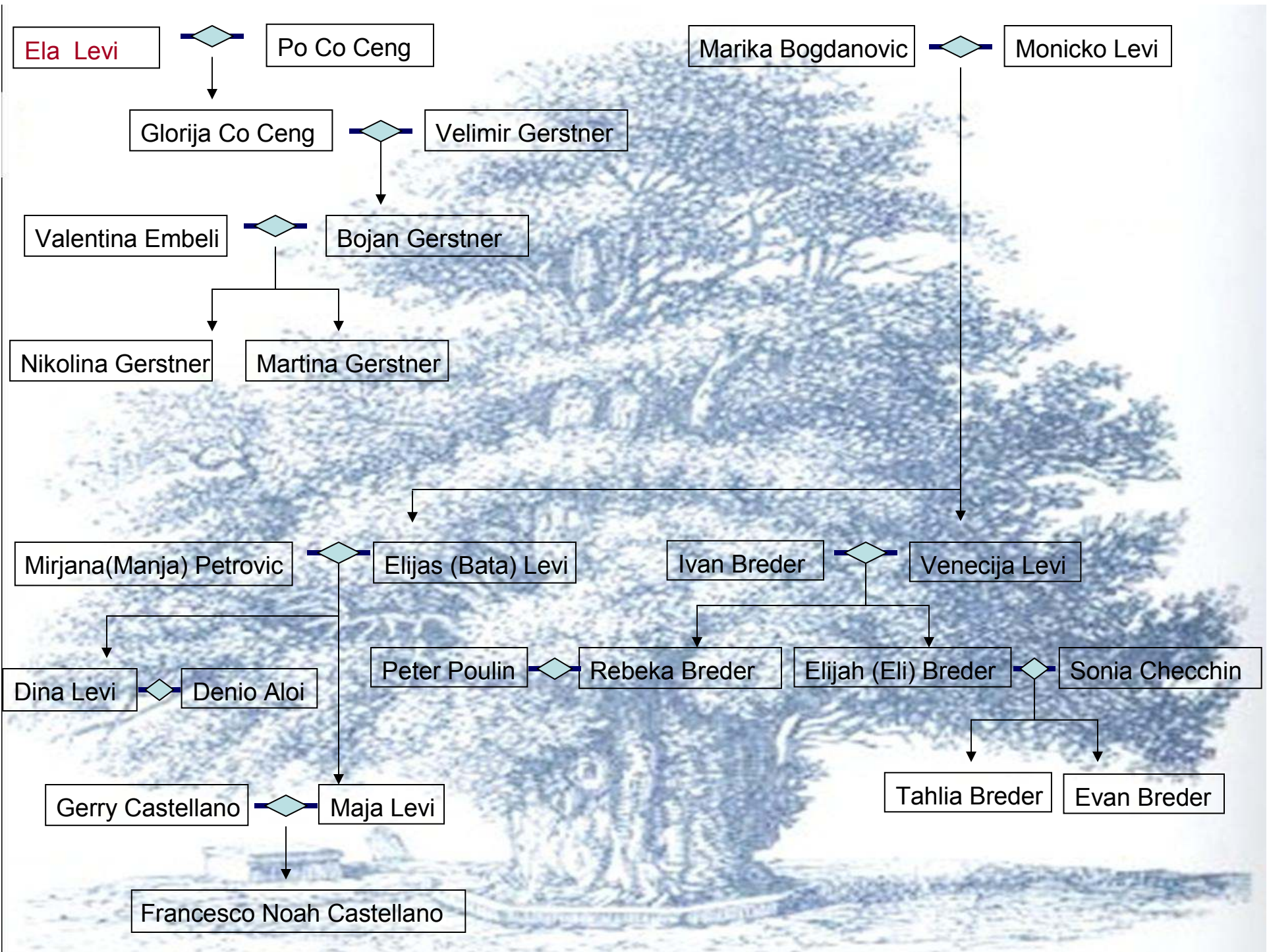

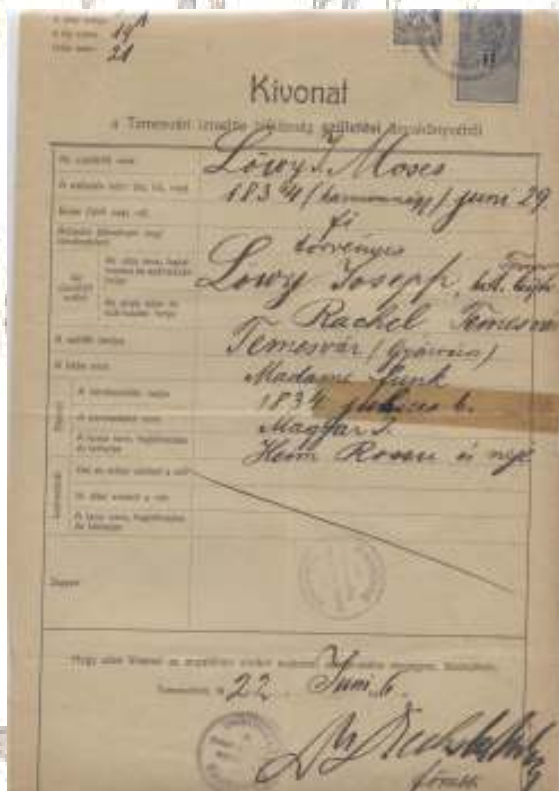
Elijas Levi **Venecija Levi**

* Zrtve Holokosta

(Nastavak na sledecoj strani)

Izvod iz knjige rođenih
 mog pradede Mose Levi

Fotografija sluzbenika i svestenika
 na Dorcolu od 19. do 20.veka

ИЗВОД

у Београду

23 јануара 1870

Сара Левица

31 јануара 1870

Сара (млада)

Момак 2 Леви

Београд

Сара Левица

1915

ПРЕДСЕДНИК ОПРАВЕ

Томас Јовановић

Izvod iz knjige rođenih mog dede Elijasa Levi

Stara sinagoga sa Dorcola gde je Elijas dobio svoje ime. (Fotografija Milana Jovanovica)

Elijas Levi, 1894. godine u Beogradu

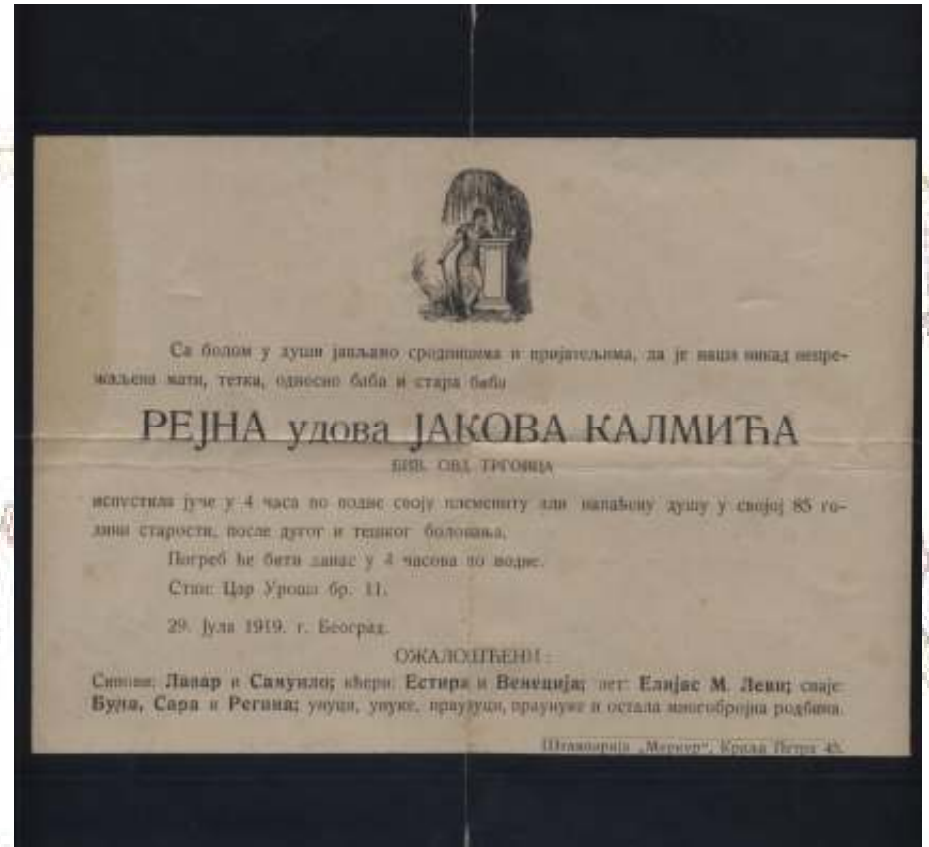
Rejna Kalmic, rođena 1834. Udata za
Jakova, Eliezera Kalmica, roditelji Venecije
Kalmic udate Levi

Pozadina fotografije Rejne Kalmic

Rejna Kalmic, majka Venecije
Levi, sa unukama Sarinom Levi
Estirom-Cika Levi

Umrlica Rejne Kalmic

Наш милаи добри вечито непрежаљени супруг, отац,
 брат, ујак, таст и деда

САМУИЛО Ј. КАЛМИЋ
 Овлашћени примаоци хране Приватственик
 Акц. Др. у Београду

испусти своју племениту и напашену душу у решносној
 и трудољубљивој вршењу дужности 2. овог месеца не-
 срећним случајем под токовима вода остављајући поро-
 дину ушлећену да за њим вечито тугује.

Погреб: данас у 3 часова по подне из капеле Јеврејског
 гробља.

Београд, 5. јануара 1931. год.

ОСЛАШЋЕЊЕНИ
 Сундас: Сара, деда Јаков, Рафајло,
 Босалјка, Соломија, Петушица, Реше-
 ва, Деја, Јован и Ван; брат: Алар
 извојник; сестре: Венечина; зетови: Ела-
 јас Леви, Војислав Мајкович, ца-
 рински отац: Калар; унуци и многобројни
 остали влашћени рођаци.

Наш никад непрежаљени

ЛАЗАР Ј. КАЛМИЋ
 извозник орд.

испусти своју племениту душу после кратког али тешког
 боловања јуче 4. ов. мес. у 76 год. живота.

Спровоод ће се кренути из капеле Јеврејског гробља
 данас 5. ов. мес. у 2 и по сах. по подне.

Београд, 5. Октобра 1931. год.

ОСЛАШЋЕЊЕНИ
 Син: Жарко; Шере: Клара и Еугени;
 Сестре: Венечина; Зетови: Јосиф Парло
 и Радоје Јанковић; Сине: Руђан и Се-
 ло; Унуци: Маја, Рафајло, Алар,
 Анка, Жена, Вала, Анка, Силвана и
 остали многобројни рођаци.

Umrlice brace Venecije Levi

ИЗВОД

Из книги по родным делам, книги *Мисс Яков Калмиц*
изданной в *1875-1924*

Имя и отчество	<i>Я. Калмиц</i>
Дата рождения и место	<i>23 мая 1875</i>
Место рождения	<i>~ ~</i>
Имя и отчество отца	<i>Иосиф Калмиц</i>
Дата рождения и место отца	<i>10 мая 1845</i>
Имя и отчество матери	<i>Богдана (Богдана) д-на</i>
Дата рождения и место матери	<i>Яков та Калмиц</i>
Имя и отчество бабушки	<i>~ ~ ~ ~ ~ Ризен</i>
Имя и отчество дедушки	<i>Яков Калмиц</i>
Имя и отчество деда	<i>~ ~ ~</i>
Имя и отчество прадеда	<i>~ ~ ~</i>
Имя и отчество прабабушки	<i>~ ~ ~</i>

Я. Калмиц *изданной в 12 мая 1923*

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ИЗДАТЕЛЬСТВО

Izvod iz knjige rođenih Venecije Kalmic, obredni svestenik
Jakov Adanja, nalazi se na grupnoj slici rabinera, 1875-1924.
godine, Stara sinagoga u Beogradu

Venecija Kalmic, 1895. godina, Beograd

Slika sa vencanja Venecije Kalmic i Elijasa Levi u Beogradu 1895 godine.

ИЗВОД
из книги за сватове венчања, која се налази у архиви
у Београду

Име, презиме и звание	Елија Лев
Име, презиме и звање сватове	Јака Јаков & Јанка Мена Лев
Датум, место и час венчања	23 Јануара 1895 23 Јуна 1895
Место венчања	Београд
Место венчања	
Име сваке стране	Јевреји
Куда сва страна иде после венчања	Београд
Датум, место и час венчања	11 Јуна 1895 година
Име и презиме сватове и сватове сватове	Јаков Јаков
Име и презиме сватове и сватове сватове	
у Београду дана Јануара 1895	
Гр. св.	
Јаков Јаков	
	

Izvod iz knjige vencanih Elijasa i Venecije, svestenik Jakov Adanja potpisan na vencanici, nalazi se na grupnoj slici rabinera 1875-1924 godine, vencanje obavljeno u Staroj sinagogi 1895. godine na Dorcolu

Elijas i Venecija u Abaciji(Opatija), 1910. godine

Venecija (u sredini) sa cerkom Lenkom (desno), 1941 godine u Beogradu.

Venecija Levi, rođena Kalmic 1875. godine na Dorcolu, odvedena je bila u logor, u takozvanu bolnicu za stare, u Beogradu u rano proleće 1942. godine, odakle je transportovana marta meseca, gasnim kamionom, dušegupkom, u Jajince, gde joj se izgubio trag.

Dopisna karta Elijasa Levi svojoj zeni Veneciji pisane cirilicom na Ladinu

Купеца Венеция! 16, IV, 18. ПоЗарева
тум ивднуж, гвевзе,
бож, арица, тајинас
кофее, ове ил мусегадул,
Стривен Кварт, арицибуке
ди тоду. Јо. М. аки Madame
астираноу ке вевта Venetia la Serza
ил ве. лей, тајо шартан
ил кутурус. По муда
бале бат дну, на пор
Такар таја вуронце, што
аврду тајрети, ил саву
L. S.

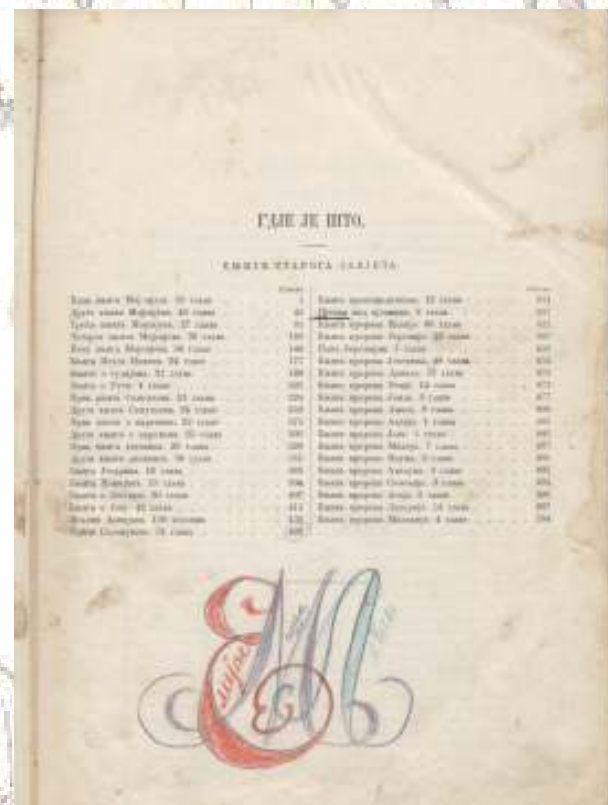
Elijasova biblija.

Prva strana biblije

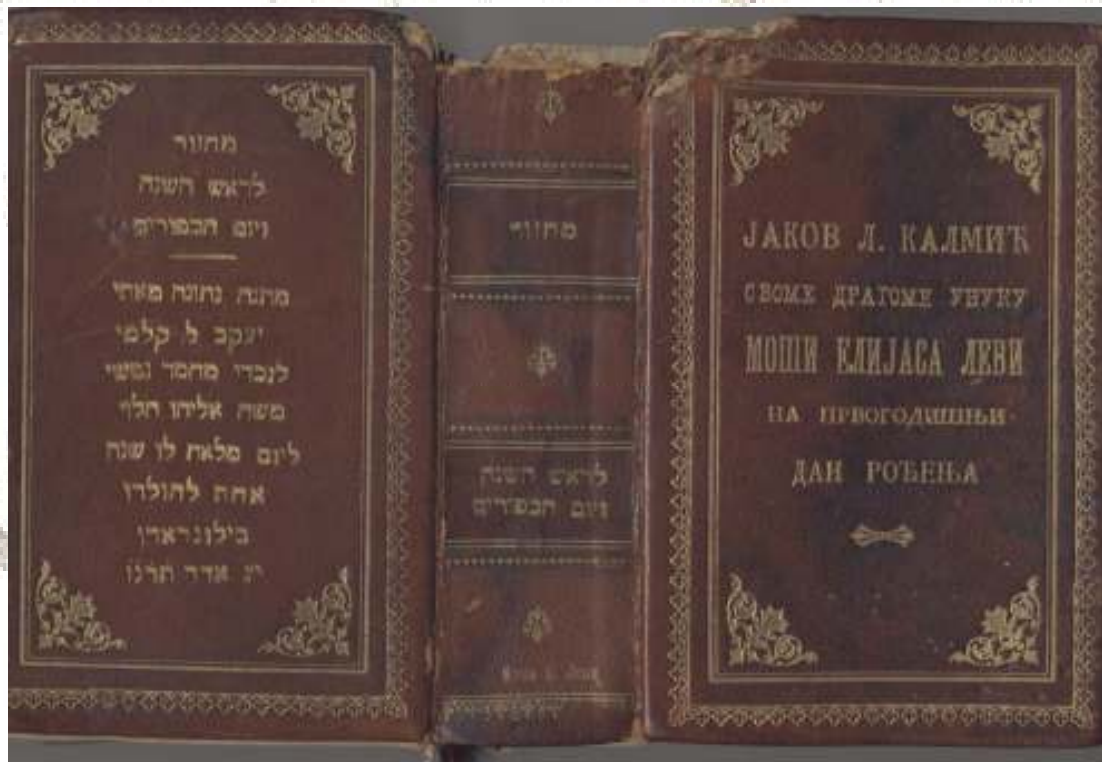
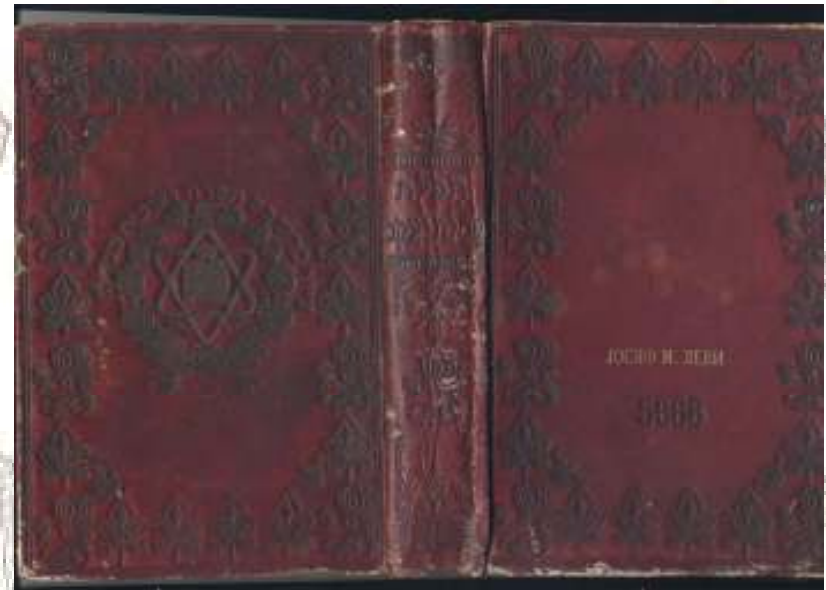

Strana biblije sa Elijasovim monogramom

Iako je sebe nazivao Srbinom Mojsijeve vere, Elijas je bio duboko religiozan Jevrej, koji je svoj kraj života prihvatio kao milioni drugih Jevreja u Holokostu, da je stradanje koje ih je snaslo volja Boga u koga je toliko verovao.

Molitvene knjige familije Levi.

Mosa Bubi Levi je rođen u Beogradu, 1896. godine

Zbirka telegrama cestitki Elijasu i Veneciji Levi povodom bar micve prvog sina Mose, Bubi, Levi

Dve od mnogobrojnih strana Spomenice

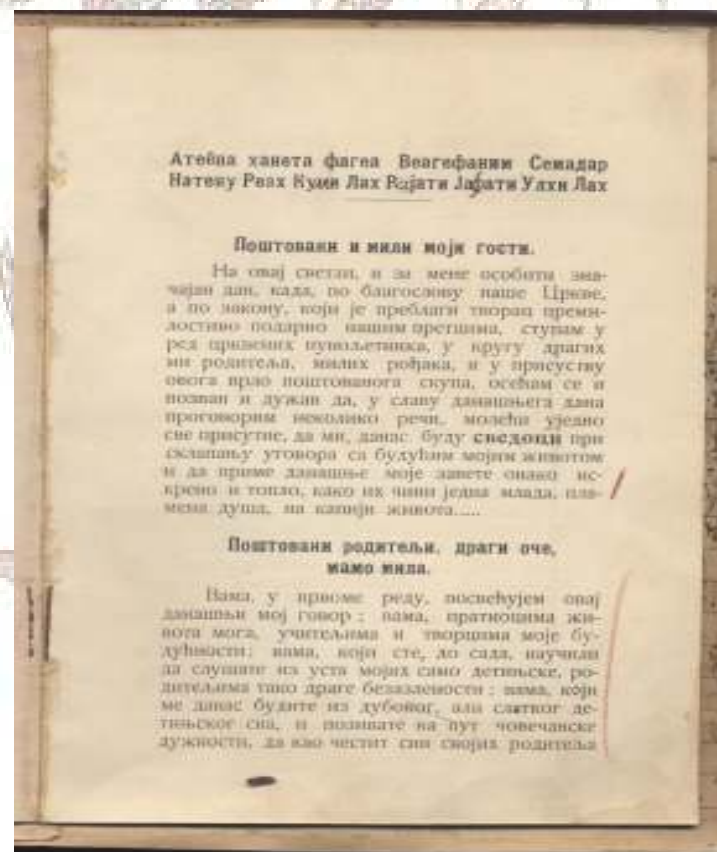
Елијас М. Леви са супругом имају част
позвати Вас на религијозно проглашавање
црквеног пунољетства

בר מצוה

свога сина **МОШЕ** ученика II разреда реалке
које ће се свечано извршити у суботу 26.
Децембра о. г. у 7¹/₂ часова изјутра у старој
јеврејској синагози у јеврејској махали.

Честитања ће примати цео дан у њиховом
стану Цар Урошева улица бр. 16.

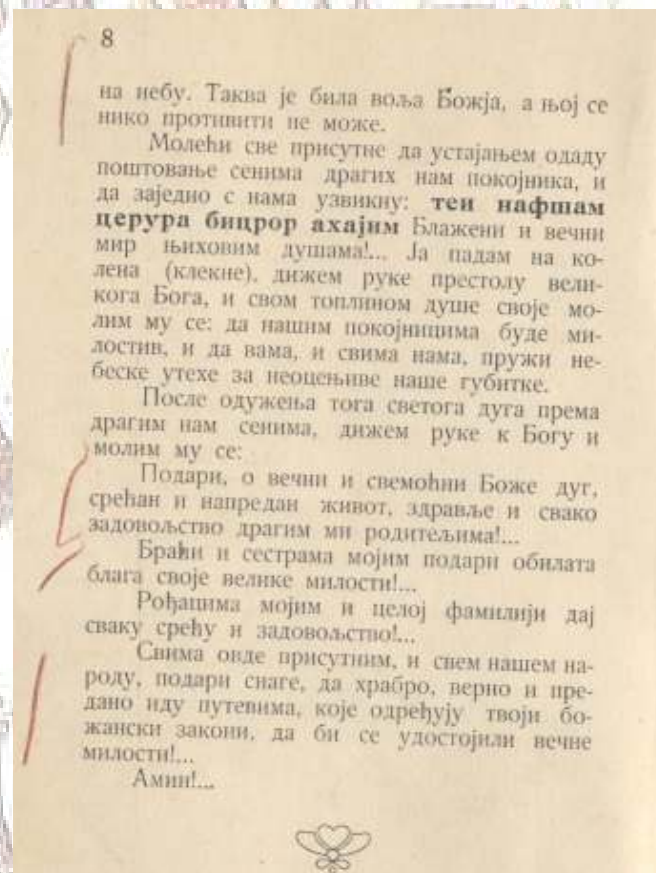
Pozivnica za bar micvu

Knjiga govora bar micve Mose Levi

Strane knjige bar micvenog govora

на небу. Таква је била воља Божја, а њој се нико противити не може.

Молећи све присутне да устајањем одаду поштовање сенима драгих нам покојника, и да заједно с нама узвикну: **теи нафшам церура бицрор ахајим** Блажени и вечни мир њиховим душама!.. Ја падам на колена (клекне), дижем руке престолу великога Бога, и свом топлином душе своје молим му се: да нашим покојницима буде милостив, и да вама, и свима нама, пружи небеске утехе за неоцењиве наше губитке.

После одужења тога светог дуга према драгим нам сенима, дижем руке к Богу и молим му се:

Подари, о вечни и свемоћни Боже дуг, срећан и напредан живот, здравље и свако задовољство драгим ми родитељима!..

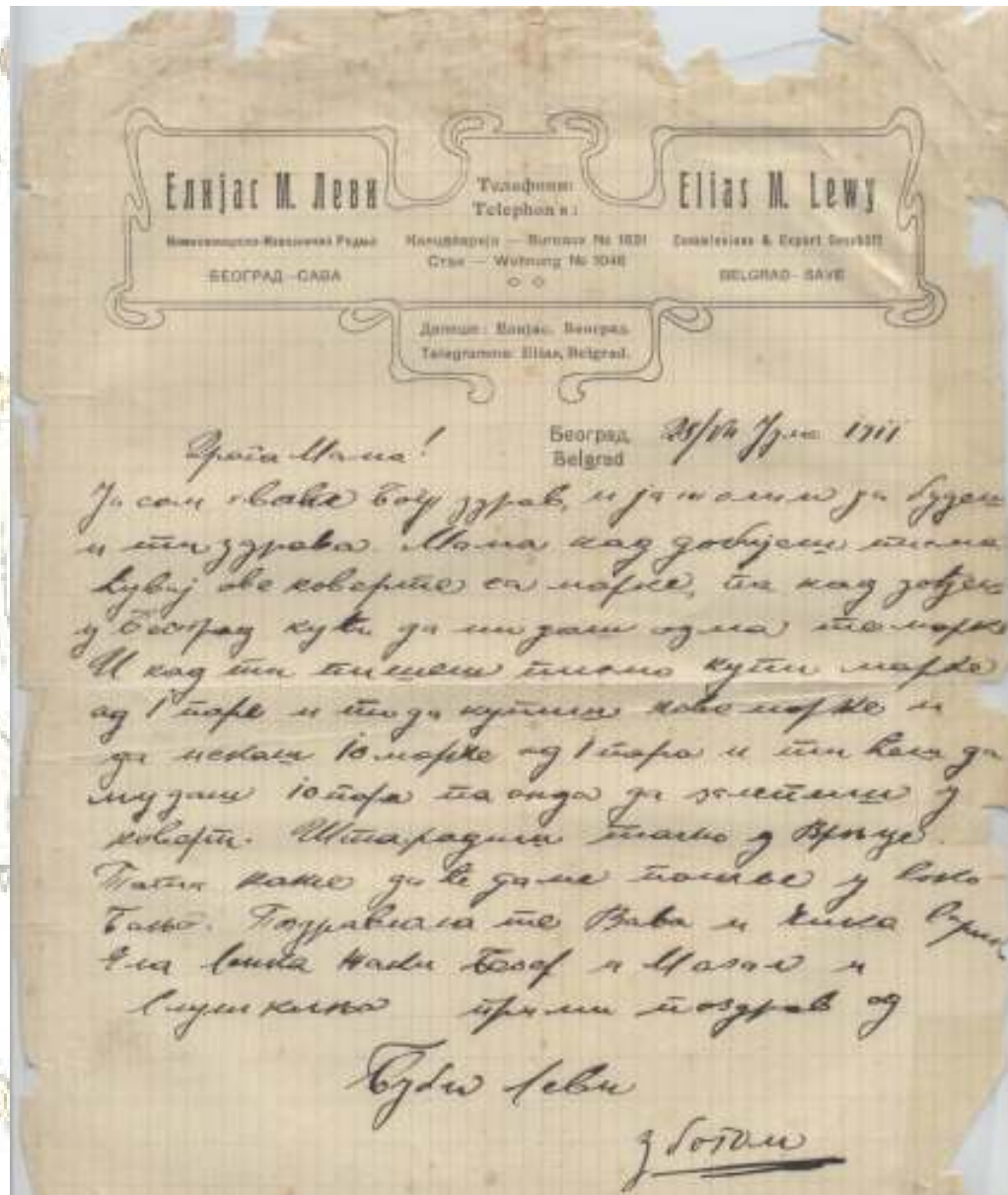
Браћи и сестрама мојим подари обилата блага своје велике милости!..

Рођацима мојим и целој фамилији дај сваку срећу и задовољство!..

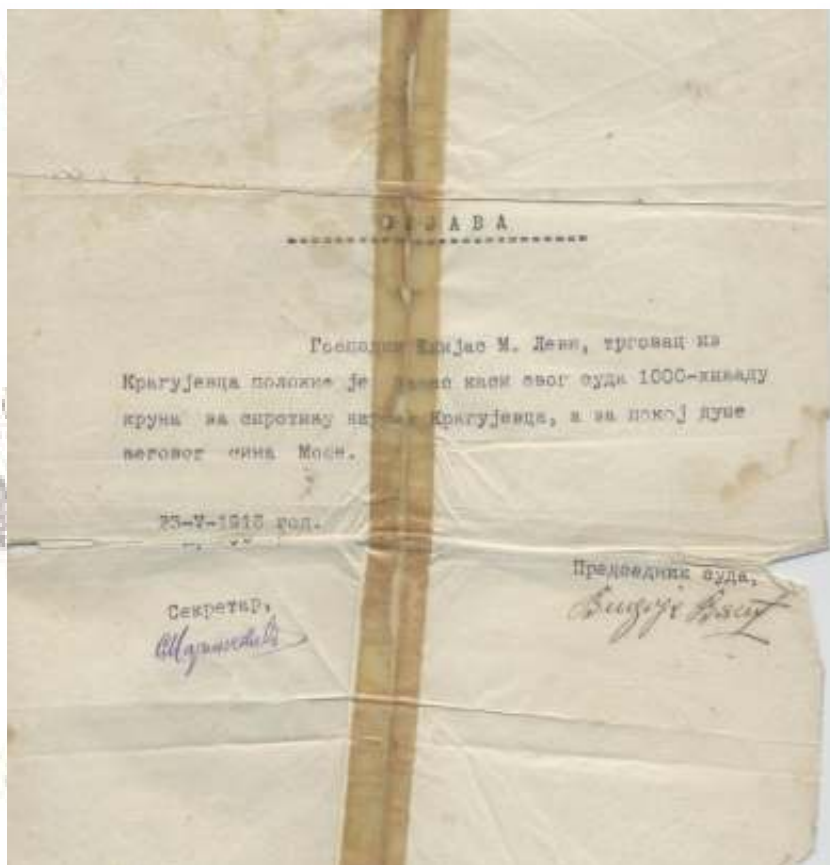
Снима овде присутним, и свем нашем народу, подари снаге, да храбро, верно и предано иду путевима, које одређују твоји божански закони, да би се удостојили вечне милости!..

Амин!..

Mosino pismo, kao decak, majci Veneciji

Dobrovoljni prilog Elijasov, povodom smrti sina Mose.

Monicko na Jevrejskom groblju u Beogradu 1985. godine, pored spomenika brata Mose Levi, tragично preminulog u 23. godini zivota 1916.godine

Elijas i Venecija sa decom: Mosa(Bubi),Estira(Cika),Sarina,Ela i Rejna-Lenka

Deca Elijasa i Venecije: Estira(Cika), Sarina, Ela, Lenka, Jakov(Zak), Eliezer, Lazar(Tuca),
i Mazal (Maca) u Beogradu 1910. godine

Sarina Levi. 1942.godine u martu mesecu je zajedno sa sestrom Bojkom morala da se prijavi na Tasmajdan kao Jevrejka, da preda sve licne stvari od vrednosti kao i kljucve od stana, odakle je transportovana na Sajmiste, gde joj se izgubio svaki trag.

Venecija sa cerkom Lenkom, (male slike, Monicko sa Glorijom i Bebicom, druga slika, Elijas sa sinovima, Monickom i Mosom).

Estira (Cika) Levi

Cika sa muzem Davidom Alkalaj

Avram Acko Alkalaj, sin Estire i Davida Alkalaj, odveden sa majkom u logor 1942,
na Sajmiste, Beograd, odakle mu se izgubio trag.

Acko

Acko Alkalaj

Bebica i Acko

David Alkalaj. Po završetku rata vratio se iz ratnog zarobljenstva u Beograd i kasnije otisao da zivi u Izrael.

Cika i Acko Alkalaj, slika, dopisnica, koju je Cika poslala svom mužu Davidu Alkalaju u ratno zarobljenstvo. Nekoliko meseci kasnije, posle poslate karte, Cika i Acko su odvedeni 1942. godine u logor, Sajmiste, odakle im se izgubio trag.

Ela Levi u Becu 1927. godine. Po pricanju ocevidaca, kada je Ela doznala da je cela porodica odvedena u logor u dusevnom rastrojstvu je u centru Beograda, na Terazijama, 1942. godine, bacila je pod noge Hitlerovu sliku i pljuvala po njoj, oplakujuci svoju familiju. Bila je odmah uhapsena i odvedena u nepoznatom pravcu odakle se vise nije vratila.

Ela i Lonika u Beogradu

Ela Levi udata Co Ceng sa cerkom Glorijom
rodjenom u Becu, 1933. godine.

Bebica i Glorija u Beogradu 1941 godine.

Glorija Co Ceng 1959.godine u Beogradu.
Umrta u Pancevu 2007. godine.

Glorija(udata)Gerstner sa sinom Bojanom
u Rakovici-Beograd,1964. godine.

Jakov (Zak) Levi. Odveden kao Jevrejin taoc, i streljan 1942. godine u Beogradu u Topovskim Supama.

ИЗВОД

Извод из родбених књига — из царске Јеврејске
и Саборне у Београду

Име и презиме родитеља	Белориз
Име, презиме и датум рођења	14 фебруар 1905. године
Име и презиме родитеља	Мире Мухом
Име и презиме родитеља	Васило Виталик
Име, презиме и датум рођења	21 фебруар 1905. године
Име и презиме родитеља	Васил (Мухом) Мухом
Име и презиме родитеља	Белица М. Мухом
Име и презиме родитеља	Ханс Мухом
Име и презиме родитеља	Василија Мухом
Име и презиме родитеља	Мире Мухом
Име и презиме родитеља	Сав. Мухом

Београд, 17. маја 1942. године

№ 350

Београд
Мухом

СРЕДЊИШЊИ ЗАПИС
Овај извод је веродостојан

Мухом

Zakov izvod iz knjige rodjenih

Пуномоћје

Овај пуномоћјем могу члановима, г. Хама Е. Леви-а из Београда, да могу у своје име и за свој рачун примају и докупити новце, који му буду издати, ако изврши сваки воља, на свима откупима у Југославији.

Ово пуномоћје издао је г. Хама Е. Леви-у на основу уговора Централна Комисија за Војну привреду Српске и Југославије 7.бр. 139 од 14. августа 1931. године.

16. августа, 1931.
Београд

Надлежни пуномоћјас
[Signature]

г. Хама Е. Леви
[Signature]

16. 8. 31

[Signature]

Zak (Jacques) Levi, privatni činovnik, Beograd, Tralja Petra ul. 44.-

Uptimani je dan 1933. god. rođen, nije oženjen. Po zanimanju je privatni činovnik i kao takav nastavlja je kod inženjerske firme Porano Tralja, Tralja Petra ul. 44. sa mesečnom platom od Din. 3.000.- i 30-nin udelenom na čistoj dobiti, što iznosi još najmanje Din. 1.000.- mesečno u zavisnosti od meseca. U tome mestu on se nalazi već osam godina i njegov rad je u svim stvarima veoma zadovoljan. Mestu on je stalno i izgledi za budućnost odlični. U toku godina stalno je odličnu rutinu u svom poslu, tako da je sposoban i za samostalno otvaranje poslova. Izvrine od značaja, uvek nešto u javnosti, Jacques ne poseduje. S ličnog pogleda je najpovoljnije mišljenje, tražen je i sposoban čovek i za svaki je preporuka, o čijem se radi o vrbovanju na neko novo mesto, tuđo je verovatno da bi se Tralja tako lako našao, jer on je on dosta ruku u poslu.

~~16. 8. 31~~
16. 8. 31. Beograd, 19. 7. 1933.- (

Zakovi radni dokumenti

Zak sa Esterom Demajo na svadbenom putu u Veneciji

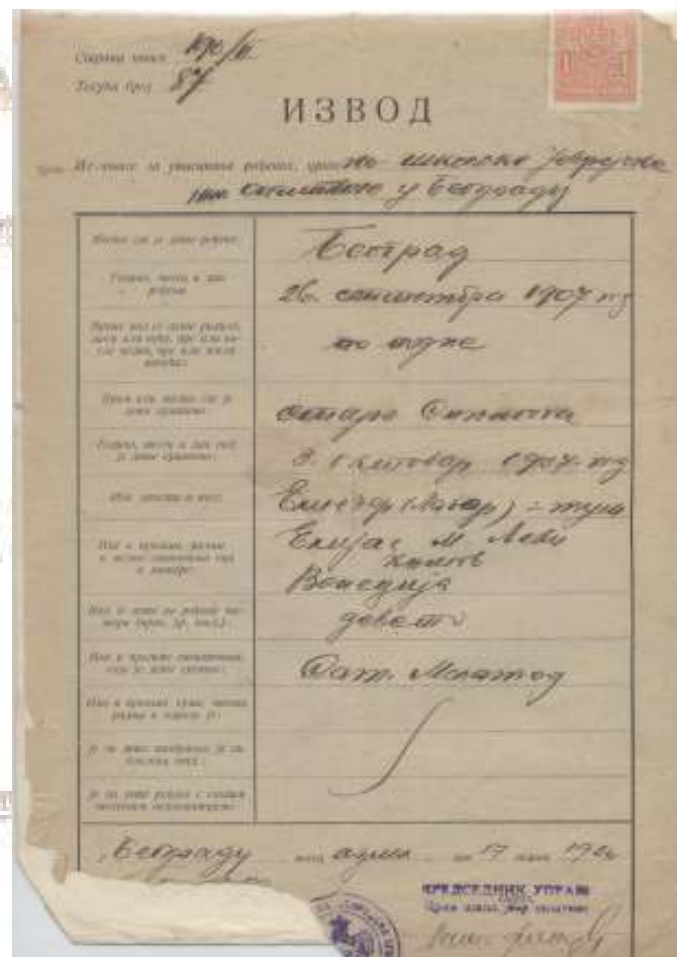
Estera Demajo Levi na dan vencanja. Deca na slici:
Bebica, Loni i Venecija Mandil.

Estera sa cerkom Lizom. Odvedena sa
detetom, 1942. godine u logor Sajmiste
odakle im se izgubio svaki trag.

Eliezer-Lazar Levi odveden sa majkom Venecijom i ocem Eliasom 1942.godine u Beogradu, u takozvanu bolnicu za stare odakle su svi bili transportovani gasnim kamionima-dusegupkama u Jajince, gde im se izgubio trag.

Lazarov izvod iz knjige rodjenih

АДРПАН И ИНДУСТРИЈСКА БАНКА А. Д.
 БЕОГРАД
 Улица краља Александра
 Телефон: 24-41, 24-42, 24-43
 Сектор: 24-41, 24-42, 24-43, 24-44

Сектор: 24-41, 24-42, 24-43, 24-44

ПРЕДСТАВА

којим потврђujemo, да је
 Г. **ЛАЗАР А. ЛАЗАР**
 био код нас запослен као чиновник до краја од
 1. марта 1924. до 11. maja 1925. год., када је усаđ
 кућије наше Банке на Југославенским глумачким
 Банком А. Д., Београд, на место прерачун.
 Г. Лазар отпустио је обављање му
 послове својим и његовим, на основу добровољног
 овојак предлогостављања, а такође доброволним и
 добрим складом оставио је наше глумачко-во, тако
 да се његови послови обављају у приватности.
 АДРПАН И ИНДУСТРИЈСКА БАНКА А. Д.
 11. маја 1925.
 у Београду.

ЈУГОСЛАВЕНСКА УЈУЖЕНА БАНКА А. Д.
 СЈЕДНИ ДАВОДИ БЕОГРАД и ЗАГРЕБ
 ИНДИЈАНС. Марка: Пекина, Срем
 Адреса у Београду: УНИОНСКА
 Телефон: Адрасна: 25-80
 Ц. бр.: 22-911, 22-912, 22-913, 22-914

Београд, 18. Јула 1941.

Госп.
Levi Lazer

Београд

Приносим ово Банку својим, пошто на
 Банку својим својим својим својим

На Банку својим	Преплати	У Банку својим
Blokirani račun Jevrejska potrešivene se nemodno obavljati. Van prohodnosti ni red		Din. 1.655,-- R /hiljadestotitipešestpet/

S poštovanjem
 ЈУГОСЛАВЕНСКА УЈУЖЕНА БАНКА А. Д.
 [Signature]

No. 1000 21-41 11200-4-20

Lazarovi radni dokumenti. Pocetak teskih vremena za Jevreje na Dorcolu

Rejna-Lenka Levi i Jeuda-Biti Bisordi. Biti je bio odveden kao Jevrej-in-taoc, 1942 godine u logor Topovske Supe i streljan.

Deo Lenkine i Bitijeve ketube, izdate u Bet Izrael sinagogi u Beogradu 10.aprila 1927. godine.

Lenka i Biti sa decom, Leon-Loni i Buena-Bebica. Lenka sa decom je odvedena u logor na Sajmiste, 1942 godine gde im se izgubio trag

Biti i Loni

Monicko i Loni

Loni

Bebica

Lenka i Bebica

Bebica u prvom redu, prva sa desne strane, na purimu, 1936. godine na Dorcolu.

Bebica

Bebica sa deda Elijasom u Beogradu na Terazijama, 1940 godine.

Deda i unuka, Elijas i Bebica u setnji. Beograd 1941 godine

Bebica

Monicko i Bebica na Kalemegdanu, 1939 godine

Venecija sa Monickom, Lenkom i Bebicom na Kalemegdanu, 1939 godine

Српски језик 14
 Турско језик 14

ИЗВОД
 из књиге из родбених записа, издати у Београду
 у Београду
 26. Октобра 1909.

на име
 Стја. Синајана
 2. новембра 1909
 Назан (Мандил) и
 Банјас Н. Леви
 Ризеџа
 грешно
 Мисир Леви

у Београду 1. новембра 1909.
 ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ
 Цркв. општ. јер. општине
 Мисир Леви

Izvod iz knjige rodjenih. Mazal-Mace Levi, udate Mandil

Deo Macine i Mosine ketube, izdate u Bet Izrael sinagogi u Beogradu 14. septembra 1936. godine

Mosa Mandil muz Mace, sa mladjom Cerkom 1940 godine. Ziveli su u Pozarevcu, odakle je Mosa odveden kao Jevrejin-taoc i streljan 1942 godine.

Venecija Mandil sa sestrom. Maca je bila transportovana sa decom u logor iz Pozarevca za Beograd 1942 godine. Monicko je posle rata doznao da se Maca bacila u reku Moravu sa decom prilikom transporta u logor i tako zavrсила svoj zivot i zivote njene dece.

Venecija Mandil

Venecija Levi sa Monickom u
Beogradu, 1914 godine.

Deca u Budimpesti 1919.godine:
Mazal, Monicko, Mosa i Buena(Bojka)

Deca Elijasa i Venecije: Mazal (Maca), Solomon (Monicko), Mosa, Buena (Bojka),
Beograd, 1924. godina

Monicko i Mosa Levi kao nerazdvojena braca i ucenici na Dorcolu.

Monicko kao ucenik gimnazije na Dorcolu. Na slici u prvom redu izmedju ostalih su: Bata Amar, Daca Kapon, Bata Levi i Simce Koen, kasnije, posle rata, dugogodisnji clanovi hora Braca Baruh

Mosa Levi. Rodjen u Beogradu 1915 godine. U okupiranom Beogradu, bio je progonjen kao komunista, pod laznim imenom Milutin Despotovic, kao takav uhapšen, odveden u specijanu policiju, mucen, otkriven kao Jevrejin i streljan u Topovskim Supama, 1942 godine.

Poštovani družo Levi,
nažalost ništa neznam o Vašem bratu. Ni jedno ni drugo ime mi nije ostalo u sećanju i mislim da u toku borav-
u logoru nisam bio u sobi sa njime.
Neznam koliko Vam je poznato, kakva je bila "tehnika"
izdvajanja logoraša koji su odvođeni na stratište.
Pred svako streljanje vršena su mnoga premeštanja iz
sobe u sobu da bi jedan do dva dana ranije oni koji su
bili selekcionirani bili okupljeni u jednoj sobi. Tako je
bilo i uoči 9. maja 1942. Obično su to bile sobe br 3, 4,
12 (zatvorenici Gestapo-a) i 13. Dogadjalo se da su uoči
streljanja dovodjeni zatvorenici i direktno iz zatvora
Spec. policija na Obilićevom vencu ili iz Djušine ulice,
a i iz zatvora Gestapo-a. i nije isključeno da se tako
dogodilo i sa Vašim bratom.
Razumem Vaše osećaje i nastojanja da saznate nešto više.
Pozdravlja Vas
Peter Ivanović

Odgovor Monicku na njegovo traganje za nestalim bratom, po završenom ratu. Pisano osobi koja se takodje nalazila u to vreme u zatvoru.

Mosa u društvu aktivista u Beogradu 1941. godine.

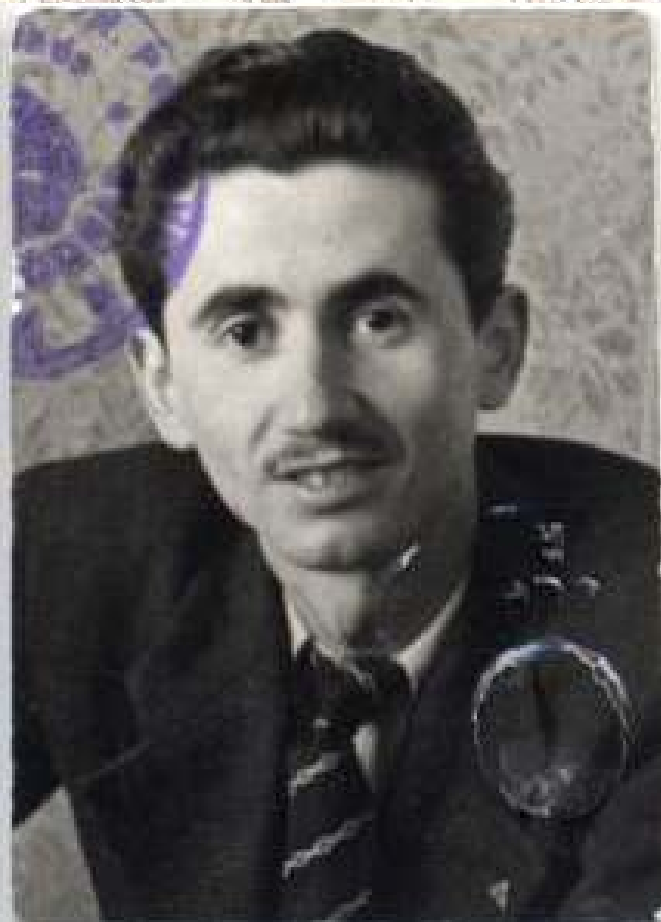
Mosa Levi na legitimaciji.

Mosa u skoli na Dorcolu.

Monicko Levi. Jedini preziveli clan najuze porodice Levi.

Monicko uoci rata.

Monicko kao student Trgovacke akademije u Beogradu

Управа града Београда
 Централна пријавница
 Polizeipräsidium Belgrad
 Zentralmeldeamt

ЛИЧНА КАРТА Бр. 166351
 IDENTITÄTSKARTEN №

Презиме и име: *Милојековић Ђ. Миломир*
 Vor und Zuname:
 Занимање: *Бродоградилни радник*
 Beruf:
 Датум и место рођења: *12/XI. 1912. Краљево*
 Datum und Geburtsort:
 Народност — држављанство: *Србин — српски*
 Nationalität — Staatsangehörigkeit

Шеф Централне пријавнице,
 Chef des Zentralmeldeamtes:
[Signature]

29/XI 1941 100.

ЛИЧНИ ОПИС И ЗАНИМАЊЕ: — ЛИЧНИ ОПИС И ЗАНИМАЊЕ:
 ОСОБНИ ОПИС И ПОСЛУЖ:

1. Датум и место рођења: (Das Datum und der Geburtsort)	12 - XI - 1912
2. Место (породица) рођења и држављанство: (Ort und Staatsangehörigkeit)	Kraljevo
3. Становиште (улица и број куће): (Wohnort)	Kraljevo
4. Презиме и име: (Vor- und Zuname)	Milicijević Đorđe
5. Име и презиме оца: (Vor- und Zuname des Vaters)	Milicijević Đorđe
6. Место и занимање: (Ort und Beruf)	
7. Становиште (улица и број куће): (Wohnort)	

Својеручни потпис:
 Eigenhändige Unterschrift:
[Signature]

Отисак диктора како пише:
 Abdruck des sprachl. Zeichenschriftst.:

Monickova legitimacija laznog identiteta.

Kada je cela porodica nestala bez traga, Monicko je uspeo da ode iz Beograda u Borski Rudnik, gde je pod laznim imenom Ziveo i radio u svakodnevnom strahu da ne bude otkriven kao Jevrejin sve do kraja rata.

Legitimacija Marike Levi kao Marija Milojkovic, moja majka, Monickova zena.

Текст на ЦРП, а остало је у
 Москви са архивом.
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

У Т Р Е Б Н О

овде се јавља потпуно непознати и отуђени случај овог
 врста: Да је милион припадника из Београда, саде бројем 8. јул
 одете радња у бананијски трговачки предузеће од 1. јуна 1948
 год. да одговарајуће 2. августа 1948. године 1. да је ујутру стигао на посао
 уредник новинарског одељења одговарајуће трговачког предузећа
 одете радња.

Овај случај изазвао је велику панику и забринутост
 међу радницима овог предузећа и њиховим породицама.

На основу овог случаја,
 у Москви

Председник
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Да се јавља случај овог врста у Москви, који је
 изазвао велику панику и забринутост међу радницима
 овог предузећа и њиховим породицама.

У Москви
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

У Т Р Е Б Н О

Овај документ је издати у Москви, 1. јуна 1948. године.
 Председник М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Председник
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Dokumenta za vreme i
posle rata

КАДЕТ ЈЕДНОЛИКНОГ СУПРУГА
ЈИТОВИЋИ
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

У Т Р Е Б Н О

Овај документ је издати у Москви, 1. јуна 1948. године.
 Председник М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Председник
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Овај документ је издати у Москви, 1. јуна 1948. године.
 Председник М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Председник
 М. Д. / Манастир
 Апостола Павла протерани, с.р.с.

Број 35.
 Манастир Манастир
 Манастир Манастир

Posleratna generacija. Deca Monicka i Marike: Venecija i Elijas-Bata Levi.
Beograd, 1950. godina

Monicko 2001 godine u Montrealu gde je umro u avgustu mesecu i sahranjen na Jevrejskom groblju Kehal Izrael u Montrealu.

Nadgrobnni spomenik

Buena-Bojka Levi

Списак родних 109
Титула број 20

ИЗВОД
Из књиге за родбене радње, књига *Исаја Јефреј Леви*
у Београду

Где је родена	у Београду
Где је умрела	9. маја 1917
Где је сахрањена	у Београду
Где је сахрањена	16. маја 1917
Где је сахрањена	Буџина (Божана)
Где је сахрањена	Буџина Н. Леви
Где је сахрањена	Генезија
Где је сахрањена	Нисим Теста

Београд, 8. маја 1912

ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ
Црк. општ. јер. општине
Нисим Теста

Izvod iz knjige rodjenih Bojke Levi.
Svestenik Nisim Testa nalazi se na slici
rabinera u Beogradu.

Monicko sa sestrom Bojkom
(desno na slici), na Avali,
1937 godine

Izlazak familije na Kalemegdan.
Sarina, Lenka, Bebica, Monicko i
Bojka

Bojka-Buena Levi-Holo, 1940. u Beogradu. U okupiranom Beogradu, Bojka je morala da se prijavi sa sestrom Sarinom na Tasmajdan u Beogradu, 1942 godine, odakle su transportovane u logor Sajmiste odakle im se izgubio trag.

Franc i Bojka Holo na dan vencanja 17. novembra 1940. godine u Beogradu.

Bojka i Franc Holo u Beogradu na dan vencanja 1940 godine. Franc Holo uhapšen kao Jevrejin-taoc, odveden i streljan 1942 godine u Beogradu u logoru Topovske Supe.

Bojka i Franc pri izlazu iz sinagoge u Kosmajskoj 19, Beograd. U pozadini (gore levo) Lenka, i Loni (gore desno).

Izlazak iz sinagoge u Kosmajskoj 19, u Beogradu, 17. septembra, 1940 godine

Opodinu
Leo Fischer
za uspomenu
na dan Vencanja Bojane i
Elisa M. Fischer
Beograd
17. II. 1940
Beograd

18. Travnika se pri izlazu iz Haganolje po
vencanju Vencanja, kada je Bojani eta
basilica preko Mladenaca, nastani blagoslo
avici put za Mladenec kroz ^{stari} kraljevski sveta
tuma, kuma "obasipajuci ih kumbuma, no

Pozadina slike sa Bojkinog vencanja u sinagogi u Kosmajskoj ulici 19, u Beogradu. Interesantan je komentar o sefardskom obicaju na dan vecanja.

Elijas Levi 1939 godine u Beogradu

Elijas u poseti kraljici Mariji. U prvom redu: kraljica sa decom.

Elijas u Budimpesti 1922.godine, na proslavi u poslanstvu kralja Srba, Hravata i Slovenaca

Elijas u krugu prijatelja na srpskoj slavi na Dorcolu.

Elijas Levi, u Beogradu, 1939 godine.

Iz Elijasove arhive

Radna dokumentacija, koser-restoran URANIJA u Beogradu

Na Kalemegdanu, 1941 godine.
Tuca i Zak sa majkom Venecijom

Venecija sa prijateljicama. 1941
godine na Dorcolu.

Porodica Davico. Streja i Benko sa decom: Lujo, Arsen i Bosko. Benko Davico je radio kao advokat na Dorcolu. Poginuo je u Balkanskom Ratu.

Streja Davico, rođena Levi je bila cerka Avrama Levi, brata Elijasa Levi.

Benko Davico sa svojom porodicom.

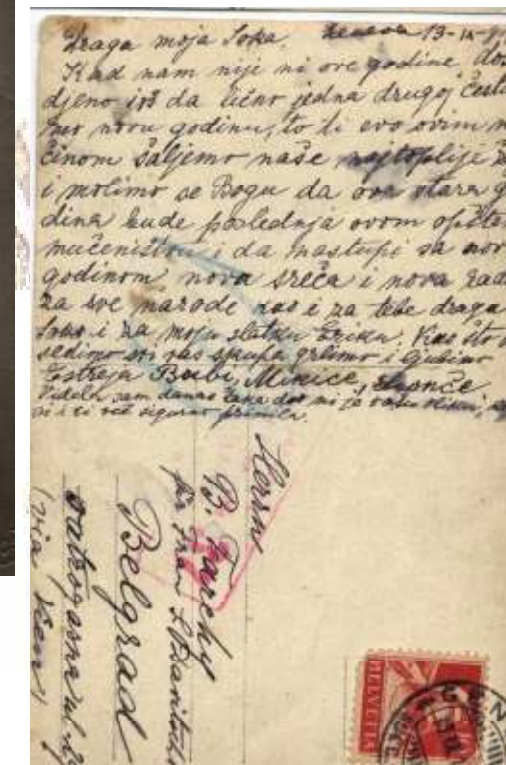

Streja Davico sa roditeljima
i njenom decom u Badenu 1921 godine.

Slika- dopisnica, Streja Davico sa sinovima:
Luj, Arsen i Bosko

Pozadina slike- dopisnice.

Slika – dopisnica, Streja sa sinovima u Zenevi 1917 godine.

Pozadina slike-dopisnice

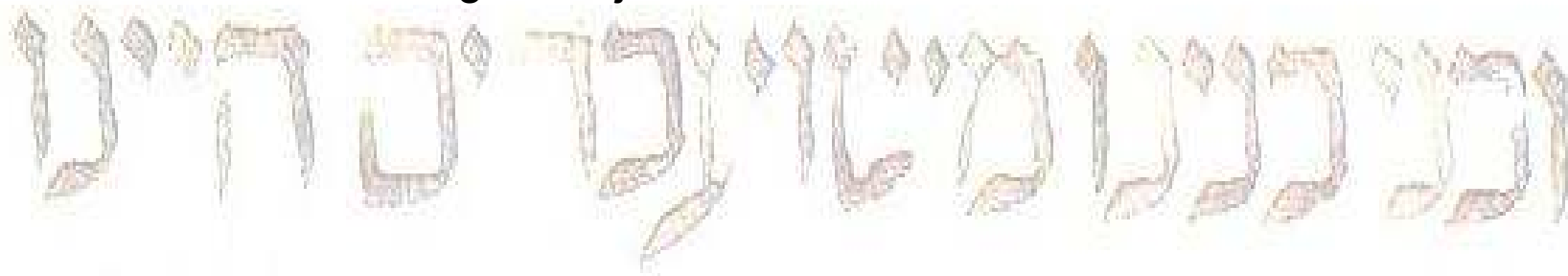
Avram-Arsen, Lujo i Samuilo-Bosko u Samoniu 1921 godine, gde su ziveli jedno vreme.

Lujo, Arsen i Bosko

Ucenici gimnazije na Dorcolu

Lujo Davico, radio je u Beogradu kao profesor u sadašnjoj muzickoj skoli Stankovic, u odseku za balet. Poginuo u Crnoj Gori 1942. god. pri partizanskoj akciji. Danasnja srednja baletska skola u Beogradu, nosi ime Luja Davica. Spomen- ploca sa njegovim imenom, nalazi se u muzickoj skoli Stankovic.

Samuilo-Bosko Davico, brat Lujov je odveden kao Jevrejin-taoc na Tasmajdan u Beogradu 1941. godine i streljan.

Avram-Arsen Davico.
Otisao je u Palestinu pre
rata kao cionista i umro
od malarije u kibucu.

Lujo Davico na Adi
Ciganliji, u Beogradu

Venecija Levi sa tetka Strejom,
Beograd, 1950 godine.

Streja Davico, Venecija Levi Breder, Eli Breder,
na purimskoj zabavi, 1973. godine u Beogradu.

In memoriam

Streja Davičo

Pokojna Streja Davičo potiče iz poznate jevrejske porodice koja je

Streja i Benko Davičo (stara fotografija iz knjige dr A. Pulida: »Los Españoles sin Patria«, Madrid, 1905.)

31

ostavila dubok trag u istoriji života beogradskih Jevreja. Deda njenog pokojnog muža bio je čuveni Hajim Davičo kome se knjaz Miloš često obraćao, a njen suprug je bio ugledni advokat Benko Davičo, dugogodišnji predsednik Srpsko-jevrejskog pevačkog društva i predsednik Jevrejske opštine u Beogradu. Boreći se kao oficir srpske vojske u balkanskom ratu poginuo je kod Krivolaka u borbi protiv Bugara 1913. godine. Poznata je njegova opomena upućena bugarskim osvajačima: »Zašto se još na tuđoj njivi.«

Ostavši mlada udovica sa tri nejaka sina, Streja je hrebno preuzela njihovo podizanje i odgoj i stvorila od njih uzorne ljude. Najstariji sin Bosko, mašinski inženjer, ubijen je 28. jula 1941. godine u prvoj grupi od 100 talaca Jevreja. Drugi sin Arsen, pravnik, član napredne jevrejske organizacije »Hašomer Hecair«, otišao je 1933. godine u Palestinu i tamo je radio vrlo teška poslova: u Palestini je i umro od tifusa. Najstariji sin Lujo bio je poznati baletski umetnik. Završivši školovanje baleta 1930. u Parizu vratio se u zemlju i radio s mnogo zanosa ne samo kao baletski igrač nego i kao koreograf. Bio je veoma napredan, pa je u svoje koreografije na zaista plastičan način unosio elemente humora i kritike nazadnog društva. Poslednje godine pred drugi svetski rat bio je profesor u Muzičkoj školi »Stanković«; Tu je kao osnivač odseka za balet uneo mnogo korisnih novina u tadašnju nastavu. Po nalogu Komunističke partije otišao je 1942. godine u Crnu Goru i radio kao konobar u jednom italijanskom restoranu. Od bombe koju je stavio pod sto italijanskih oficira poginuli su neki od njih, a on je uhvaćen i streljan posle nekoliko dana mučenja. Čuvši to u Beogradu, Streja je otišla u Crnu Goru i u Nikšiću saznela o junaštvu i tragediji svoga sina. Dobila je njegovo poslednje

pismo pred smrt koje ju je duboko potreslo; ostale je u Crnoj Gori, priključila se partizanima i ostala tu sve do kraja rata, dajući tako svoj doprinos borbi jugoslovenskih naroda.

U jevrejskom radu, Streja je pre prvog svetskog rata bila jedan od osnivača dečjeg zabavišta; negovala je decu, plela haljinice, organizovala priredbe i pomagala siromašnima kako bi i oni osutili nešto sreće u životu. Bila je i aktivna članica Jevrejskog ženskog društva u Beogradu.

Mada slomljenog srca, Streja je u periodu posle drugog svetskog rata prisustvovala gotovo svim jevrejskim manifestacijama i priredbama i bila veoma aktivna u jevrejskom javnom radu. Veoma skromna, neobično je volela klasičnu muziku, pa je odlazila na koncerte govoreći: »Živim onako kako bi to moji sinovi želeli da su živi.« Neobično mirna i pribrana do poslednjeg daha, u svojoj 94. godini imala je osmeh na licu pun nežnosti i dobrote. Svi smo se divili kako ta sitna i krhka žena podnosi teret sudbine, a da se nikad ne žali.

Streja odlazi, a sa njom i jedna nit istorijske Jalije gde je njena porodica delovala kao prosvetni i kulturni učesnik i dala svoj doprinos životu Dorćola i Beograda. Kada su je na nekoliko dana pred smrt posetile članice beogradske Ženske sekcije u Domu »Lavoslav Švarc« u Zagrebu, ona je još uvek bila ono isto lice puno dostojanstva i mirnoće.

Beogradsko jevrejstvo će u svoje anale upisati zlatnim slovima ime Streje Davičo. Neka joj je večna slava i hvala!

Rafalo Blam

Sastanak aktivista

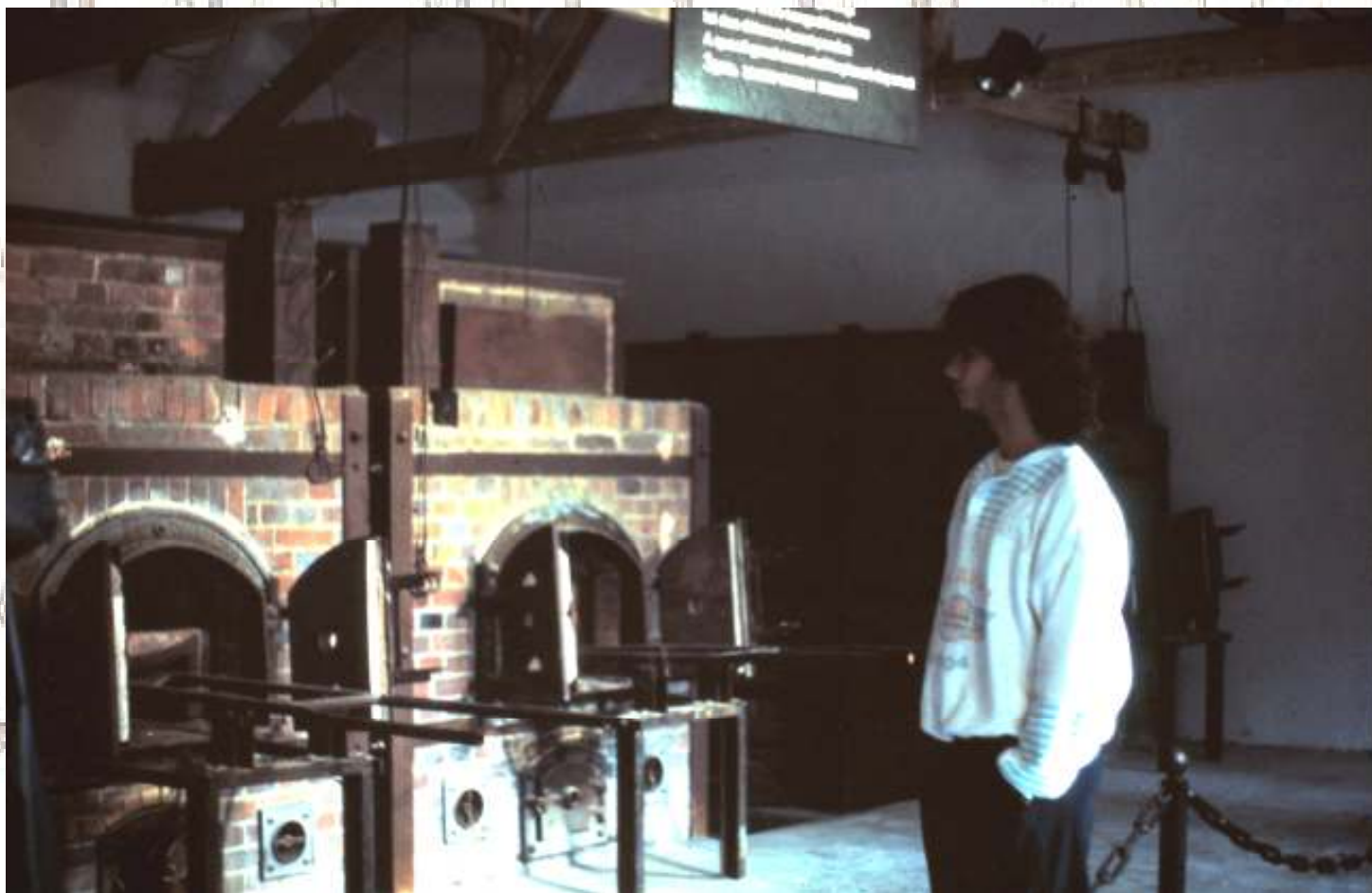
Sastanak ranijih aktivista Opštine i Saveza održan 13. juna poka

Clanak iz Jevrejskog Biltena, posle smrti Streje Davico u Beogradu.

Poseta logoru Dahau je povezala secanje na sve zrtve Holokosta sa nesrecnom familijom Levi koja je stradala daleko od tog mesta u istim patnjama i stradanjima koji su bili podjednako nemilosrdni prema svim Jevrejima ma gde se nalazili.

Porodica Breder 1988 godine (Venecija nije na slici).
Ulaz u logor Dahau kroz koji su prolazili mucenici za vreme Holokosta.

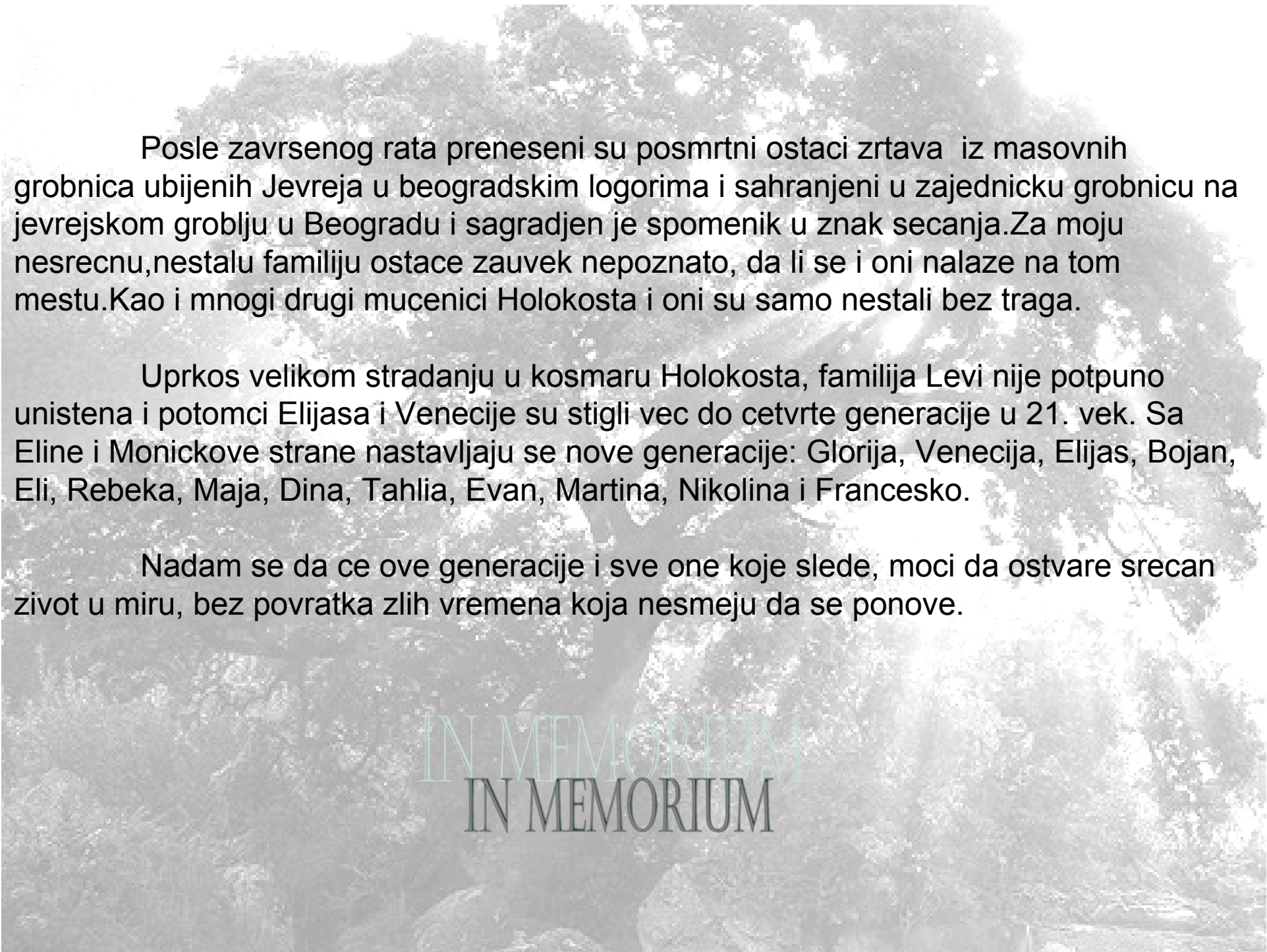
Pogled u stravicnu proslost. Poseta logoru Dahau. Eli Breder, sin Venecije Levi-Breder, praunuk Elijasa Levi, 1988. godine.

Poseta logoru Dahau, Venecija Levi -Breder sa cerkom Rebekom
(Elijasovom praunukom) 1988. godine.

Svedocenje tragova uzasa, ubijanje gasom, koje je imalo oblik tusa.
Na slici Eli Breder.

Posle završenog rata preneseni su posmrtni ostaci zrtava iz masovnih grobnica ubijenih Jevreja u beogradskim logorima i sahranjeni u zajednicku grobnicu na jevrejskom groblju u Beogradu i sagradjen je spomenik u znak secanja. Za moju nesrecnu, nestalu familiju ostace zauvek nepoznato, da li se i oni nalaze na tom mestu. Kao i mnogi drugi mucenici Holokosta i oni su samo nestali bez traga.

Uprkos velikom stradanju u kosmaru Holokosta, familija Levi nije potpuno unistena i potomci Elijasa i Venecije su stigli vec do cetvrte generacije u 21. vek. Sa Eline i Monickove strane nastavljaju se nove generacije: Glorija, Venecija, Elijas, Bojan, Eli, Rebeka, Maja, Dina, Tahlia, Evan, Martina, Nikolina i Francesko.

Nadam se da ce ove generacije i sve one koje slede, moci da ostvare srecan zivot u miru, bez povratka zlih vremena koja nesmeju da se ponove.

IN MEMORIUM
IN MEMORIUM

Prolaskom vremena lako se izbrisu tragovi predhodnih generacija ako nema ko da ih pamti i prenese na buduca pokolenja. Kada ljudi nestanu na tako razumu, neshvatljiv i svirep nacin, istorija mora da se postuje, pamti i zapisuje. Za bolju buducnost onih koji slede, poznavanje proslosti je ne samo uspomena vec zivotna lekcija. Ljudske tragedije ostavljaju za sobom trag koji pruza mogucnost da se nauci gde se dobro zavrшава a gde zlo pocinje. Ako se to propusti, preti opasnost da se zlo ponovi. Tragedija familije Levi sa Dorcola, zajedno sa milionima stradalih Jevreja koji su otisli u smrt samo zato sto su bili Jevreji je preteska lekcija da se zaboravi. Ako se to razume, onda ce, samo tako moci da se objasni kako je do svega toga doslo i da se pritom, osmisli ono sto je bilo tragicno i besmisleno, kao besmislenost Holokosta.

Zahvaljujem se Raki Levi za entuzijazam, prijateljsku podršku i kooperaciji u vezi projekta, Moja familija sa Dorcola.

Zelim da se zahvalim Dini Levi (praunuka Elijasa Levi), za nesebicnu i izvanrednu saradnju u prevodima i kompjuterskoj obradi ove istorijske slike familije Levi.

Specijalno se zahvaljujem na kooperaciji i zajednickom dopirnisu u prevodima sa Srpskog na Engleski, Francuski i Hebrajski, praunucima Elijasa i Venecije Levi:
Eli Brederu, Rebeki Breder, Maji Levi i Dini Levi.

Njihova zelja je da svedocanstvo o nestaloj familiji Levi bude razumljivo i pristupacno svima koji su zainteresovani, ma gde se nalazili, i da pritom, saznaju vise o nesrecnim sudbinama zrtava u Holokostu. Iza sest miliona imena stradalih, nalazili su se ljudi i deca u punom toku zivota koji je bio nepravedno prekinut i izbrisan. Neoprostivo je ostaviti zlu da prosperira zato sto je zlocin zaboravljen. Nazalost, postoje jos uvek oni koji smatraju da Holokost nije postojao. Izmedu ostalog, i zato je vazno da se belezenjem ozivi slika onih kojih vise nema.

Takodje zelim da izrazim unapred moju nadu i zahvalnost za progresivan, kreativan i pravedan deo covecanstva, bilo gde na svetu, koji ce ubuduce naci nacin i snagu da prepozna i suzbije ljudsko zlo dok je jos na pocetku i da mu se ne dozvoli da se pretvori u opaki deo ljudske istorije.

Moja familija sa Dorcola, je u celosti zasticena autorskim pravom. Striktno je zabranjena svaka promena teksta i slika, u celosti ili delimicno kao i kopiranje svake vrste koje se odnosi na prilozeni materijal u navedenom delu.